

ความรู้เกี่ยวกับ
ข้อบังคับและระเบียบ
ของสหกรณ์

โดย นายปราโมทย์ สรวมนาม

ข้อบังคับ ของสหกรณ์

P075-sak

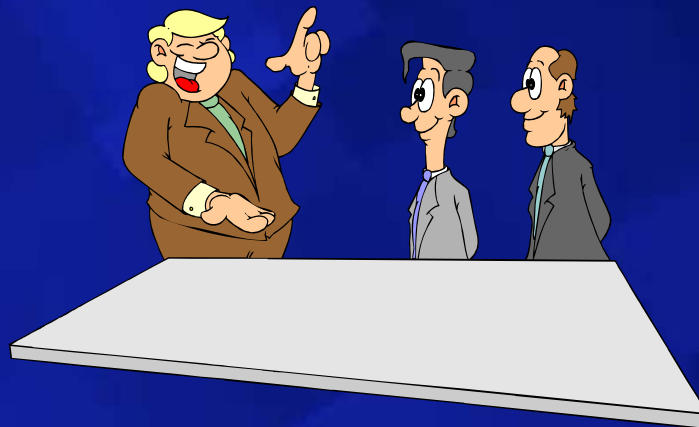
มาตรา 43 ข้อบังคับของสหกรณ์อย่างน้อยต้องมี รายการดังต่อไปนี้

- (1) ชื่อสหกรณ์ ซึ่งต้องมีคำว่า "จำกัด" อยู่ท้ายชื่อ
- (2) ประเภทของสหกรณ์
- (3) วัตถุประสงค์
- (4) ที่ตั้งสำนักงานใหญ่และที่ตั้งสำนักงานสาขา

- (5) ทุนซึ่งแบ่งเป็นหุ้น มูลค่าของหุ้น การชำระค่าหุ้น
ด้วยเงินหรือทรัพย์สินอื่น การขายและการโอนหุ้น
ตลอดจนการจ่ายคืนค่าหุ้น
- (6) ข้อกำหนดเกี่ยวกับการดำเนินงาน การบัญชี
และการเงินของสหกรณ์
- (7) คุณสมบัติของสมาชิก วิธีรับสมาชิก การขาดจาก
สมาชิกภาพ ตลอดจนสิทธิ หน้าที่ของสมาชิก
- (8) ข้อกำหนดเกี่ยวกับการประชุมใหญ่

(9) การเลือกตั้ง การดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง
และการประชุมของ คณะกรรมการดำเนินการ
สหกรณ์

(10) การแต่งตั้ง การดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง
การกำหนดอำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบของ
ผู้จัดการ

การแก้ไขข้อบังคับ ของสหกรณ์

มาตรา 44 การแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับ จะกระทำได้อีก
แต่โดยมติของที่ประชุมใหญ่ และต้องนำข้อบังคับ
ที่ได้ แก้ไขเพิ่มเติมไปจดทะเบียนต่อนายทะเบียน
สหกรณ์ภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ที่ประชุมใหญ่
ลงมติ เมื่อนายทะเบียนสหกรณ์ได้จดทะเบียนแล้ว
ให้มีผลใช้บังคับได้

- ต้องแก้ไขโดยมติที่ประชุมใหญ่
- คะแนนเสียงไม่น้อยกว่า 2 ใน 3
(มาตรา 59)
- นำไปจดทะเบียนภายใน 30 วัน

การตีความและการวินิจฉัย

ข้อบังคับสหกรณ์

มาตรา 45 ในกรณีมีปัญหาเกี่ยวกับการ
ตีความในข้อบังคับ ให้สหกรณ์ขอ คำ
วินิจฉัยจากนายทะเบียนสหกรณ์ และให้
สหกรณ์ปฏิบัติตามคำวินิจฉัยนั้น

การตีความข้อบังคับ

- 🎺 มีปัญหาเกี่ยวกับการตีความ
- 🎺 สหกรณ์ขอคำวินิจฉัยจากนายทะเบียน
- 🎺 ให้สหกรณ์ถือปฏิบัติตามคำวินิจฉัย

คำพิพากษาฎีกาที่ 3673/2530

ข้อบังคับดังกล่าวมิใช่กฎหมาย เป็นเรื่องที่
ผู้ร้องจัดระเบียบการบริหารภายในระหว่าง
สมาชิก ข้อบังคับดังกล่าวจึงไม่ผูกพันโจทก์
ซึ่งเป็นบุคคลภายนอก

ข้อบังคับของสหกรณ์ที่ขัดต่อกฎหมาย
เนื่องจากมีการแก้ไขประมวลกฎหมายแพ่ง
และพาณิชย์ในส่วนของการค้าประกันและ
การจำนองเมื่อปี พ.ศ.2558

การควบคุมหลักประกันและการเรียกคืนเงินกู้

.....ในกรณีอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

ให้ถือว่าเงินกู้ไม่ว่าประเภทใดๆ เป็นอันถึงกำหนด

ส่งคืนโดยสิ้นเชิง พร้อมทั้งดอกเบี้ยในทันที

โดยมีพักต้องค้ำหนึ่งถึงกำหนดเวลาที่ให้ไว้และให้

คณะกรรมการดำเนินการเรียกคืน**โดยมิชักช้า**

การควบคุมหลักประกันและการเรียกคืนเงินกู้

(ต่อ)

(1) เมื่อสมาชิกออกจากสหกรณ์ไม่ว่าเพราะเหตุใดๆ

(2) เมื่อปรากฏต่อคณะกรรมการดำเนินการว่าผู้กู้นำเงินกู้ไปใช้ผิดความมุ่งหมายที่ให้เงินกู้นั้น

การควบคุมหลักประกันและการเรียกคืนเงินกู้ (ต่อ)

(3) เมื่อคณะกรรมการดำเนินการเห็นว่าหลักประกันสำหรับเงินกู้รายใดเกิดบกพร่อง และผู้กู้มิได้จัดการแก้ไขให้คืนดีภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการดำเนินการดำเนินการกำหนด

การควบคุมหลักประกันและการเรียกคืนเงินกู้

(ต่อ)

(4) เมื่อค้างส่งเงินงวดชำระหนี้ไม่ว่าต้นเงินหรือดอกเบี้ยติดต่อกันเป็นเวลาถึงสองเดือนหรือผิดนัดการส่งเงินงวดชำระหนี้ดังว่านั้นถึงสามคราวสำหรับเงินกู้รายหนึ่งๆ

การควบคุมหลักประกันและการเรียกคืนเงินกู้(ต่อ)

ในกรณีที่ผู้ค้ำประกันต้องรับผิดชอบชำระหนี้แทนผู้กู้ตามที่กล่าวไว้ในวรรคก่อน และไม่สามารถชำระหนี้โดยสิ้นเชิงได้ เมื่อผู้ค้ำประกันร้องขอคณะกรรมการดำเนินการ อาจผ่อนผันให้ผู้ค้ำประกันชำระเป็นงวดรายเดือน จนครบจำนวนเงินกู้ที่ผู้กู้ทำสัญญาไว้ก็ได้

สิทธิของผู้ค้าประกันตามมาตรา 686 (วรรคสาม)

ผู้ค้าประกันมีสิทธิชำระหนี้ตามงวดที่ผู้กู้ทำ
สัญญาไว้ได้เลย ไม่ต้องร้องขอต่อคณะกรรมการ

ข้อบังคับส่วนนี้ขัดกับกฎหมายจะต้องแก้ไข
เพราะถ้าสหกรณ์ไม่รับชำระหนี้ผู้ค้าประกันอาจ
พ้นความรับผิดชอบตามประมวลกฎหมายแพ่งและ
พาณิชย์มาตรา 701 วรรคสอง

มาตรา 686 (วรรคสาม)

เมื่อเจ้าหนี้มีสิทธิเรียกให้ผู้ค้ำประกันชำระหนี้ หรือ ผู้ค้ำประกันมีสิทธิชำระหนี้ได้ตามวรรคหนึ่ง ผู้ค้ำประกันอาจชำระหนี้ทั้งหมดหรือใช้สิทธิชำระหนี้ตาม เจอหน้าใจและวิธีการในการชำระหนี้ที่ลูกหนี้มีอยู่กับ เจ้าหนี้ก่อนการปิดนัดชำระหนี้ ทั้งนี้เฉพาะในส่วนที่ ตนต้องรับผิดชอบก็ได้ และให้นำความในมาตรา 701 วรรคสองมาบังคับใช้โดยอนุโลม

มาตรา 701 (วรรคสอง)

ถ้าเจ้าหนี้ไม่ยอมรับชำระหนี้ ผู้ค้า
ประกันก็เป็นอันหลุดพ้นจากความรับผิดชอบ

การชำระหนี้ของผู้ค้ำประกันตามมาตรา 686

วรรคสาม ผู้ค้ำประกันเป็นผู้เลือก

- ชำระหนี้ครั้งเดียวทั้งหมด

- ชำระหนี้เป็นงวดตามที่ผู้กู้ทำสัญญาไว้

ไม่ใช่สหกรณ์เป็นผู้กำหนดตามข้อบังคับหรือตามระเบียบว่าด้วยเงินกู้ หรือตามที่กำหนดไว้ในหนังสือกู้หรือหนังสือค้ำประกัน

การเรียกเก็บหนี้จากผู้กู้ตามข้อบังคับ ของสหกรณ์

- เรียกเก็บจากผู้กู้ทั้งจำนวนพร้อม
ทั้งดอกเบี้ยโดยทันที

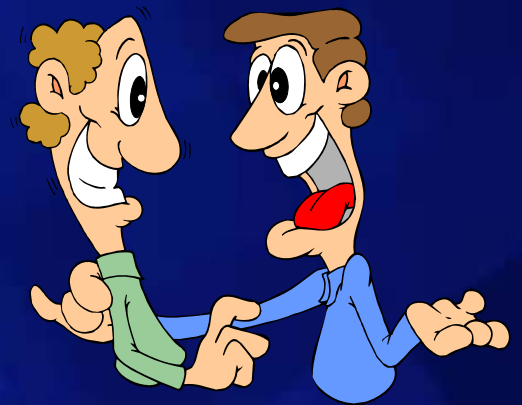
ระเบียบของสหกรณ์

▶ ระเบียบภายนอก

NEW! ระเบียบของนายทะเบียนสหกรณ์

▶ ระเบียบภายใน

NEW! ระเบียบของสหกรณ์

ผู้มีอำนาจในการกำหนดระเบียบ

 นายทะเบียนสหกรณ์

 คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์

ระเบียบของนายทะเบียนสหกรณ์ที่
ออกโดยอาศัยอำนาจของนายทะเบียน
สหกรณ์ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์
พ.ศ.2542 มาตรา 16 (8)

ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ว่าด้วยผู้ตรวจการสหกรณ์ พ.ศ.2545 นายทะเบียนมอบอำนาจการแต่งตั้งผู้ตรวจการ สหกรณ์

- ผู้อำนวยการสำนักจัดตั้งและส่งเสริมสหกรณ์
- สหกรณ์จังหวัด
- ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมสหกรณ์พื้นที่ 1,2

ลักษณะของผู้ตรวจการสหกรณ์

- เป็นข้าราชการระดับ 6 ขึ้นไป
- ผู้ตรวจการสหกรณ์จะเป็นเจ้าหน้าที่ส่งเสริมในสหกรณ์เดียวกันมิได้
- ต้องส่งสำเนาคำสั่งแต่งตั้งให้สหกรณ์ในเขตพื้นที่รับผิดชอบทราบ

ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ว่าด้วยการวินิจฉัย

ข้อบังคับสหกรณ์ พ.ศ.2546

- สหกรณ์ต้องยื่นหนังสือขอคำวินิจฉัยต่อนายทะเบียน
- ต้องมีมติคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์เสียงข้างมาก
- ให้มีองค์คณะในการพิจารณาวินิจฉัย
- คณะผู้วินิจฉัยขอเอกสารเพิ่มเติมได้
- วินิจฉัยให้เสร็จภายในสิบห้าวันทำการ

ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์

ว่าด้วย

การจัดชั้นคุณภาพลูกหนี้เงินกู้ และ
การเพิกถอนสัญญา พ.ศ. 2544

ระเบียบของสหกรณ์

- ระเบียบที่คณะกรรมการดำเนินการออกแล้วต้องส่งให้นายทะเบียนสหกรณ์เห็นชอบก่อนจึงใช้ได้

ลักษณะของระเบียบที่ใช้อยู่ในสหกรณ์

ระเบียบที่คณะกรรมการดำเนินการกำหนดแล้วต้อง
ขอความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์ก่อน

- ระเบียบว่าด้วยการรับฝากเงินจากสมาชิก

- ระเบียบว่าด้วยการรับฝากเงินจากสหกรณ์อื่น

- ระเบียบว่าด้วยการให้เงินกู้แก่สหกรณ์อื่น

- ระเบียบว่าด้วยการรับฝากเงินจากนิติบุคคลที่มี
บุคคลากรของนิติบุคคลนั้นไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง
เป็นสมาชิกสหกรณ์

ระเบียบของสหกรณ์

- ระเบียบที่คณะกรรมการดำเนินการออกแล้วมีผลบังคับใช้ได้เลย แต่ต้องส่งสำเนา
ระเบียบนั้นให้สำนักงานสหกรณ์จังหวัด และ
สำนักงานตรวจบัญชีจังหวัดทราบ

ลักษณะของระเบียบที่ใช้อยู่ในสหกรณ์

ระเบียบที่คณะกรรมการดำเนินการกำหนดแล้วคือ
ใช้ได้เลย

- ระเบียบว่าด้วยการให้เงินกู้แก่สมาชิก
- ระเบียบว่าด้วยเจ้าหน้าที่สหกรณ์
- ระเบียบว่าด้วยการพัสดุ
- ระเบียบอื่น ๆ ที่จำเป็นแก่การบริหารงานของสหกรณ์

ระเบียบของสหกรณ์กับการบริหารงาน ของสหกรณ์

- ▶ ระเบียบทำให้การบริหารงานมีระบบที่ดี
- ▶ ระเบียบทำให้เกิดความเสี่ยงที่ถูกต้อง
- ▶ ระเบียบทำให้เกิดอำนาจกระทำการ

การนำระเบียบไปใช้

มาตรา 20 ถ้าที่ประชุมใหญ่หรือที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ลงมติอันเป็นการฝ่าฝืน กฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบของสหกรณ์ ระเบียบหรือคำสั่งของนายทะเบียนสหกรณ์ ให้นายทะเบียนสหกรณ์หรือรองนายทะเบียนสหกรณ์ มีอำนาจยับยั้งหรือเพิกถอนมตินั้นได้

รูปแบบของระเบียบ

ในพระราชบัญญัติสหกรณ์ ข้อบังคับของสหกรณ์ไม่ได้กำหนดรูปแบบของระเบียบไว้

ใช้รูปแบบตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ

สำหรับการวินิจฉัยเกี่ยวกับระเบียบ

พระราชบัญญัติสหกรณ์

ไม่ได้กำหนดไว้

การวินิจฉัยระเบียบโดยทั่วไปจะกำหนดเป็น
ข้อหนึ่ง ตอนท้ายของระเบียบ โดยใช้ข้อความ
ว่า ข้อ... หากมีปัญหาในการปฏิบัติตามระเบียบ
ให้คณะกรรมการ เป็นผู้วินิจฉัย และให้ถือเป็น
ที่สุด

หลักปฏิบัติในการจัดทำระเบียบ

- ระเบียบที่เขียนเรียงข้อโดยไม่มี
การแบ่งเป็นหมวด
- ระเบียบที่มีการแบ่งเป็นหมวด

ระเบียบที่เขียนเรียงข้อโดยไม่มีการแบ่งเป็น

หมวด

ข้อ...การวินิจฉัยการปฏิบัติตามระเบียบนี้ให้

คณะกรรมการเป็นผู้วินิจฉัยและให้เป็นที่สุด

ข้อ...ให้...เป็นผู้รักษาการตามระเบียบนี้

กำหนดเป็น 2 ข้อ สุดท้ายของระเบียบ

ระเบียบที่มีการแบ่งเป็นหมวด

ข้อ...การวินิจฉัยการปฏิบัติตามระเบียบนี้ให้
คณะกรรมการเป็นผู้วินิจฉัยและให้เป็นที่
ที่สุด

ข้อ...ให้...เป็นผู้รักษาการตามระเบียบนี้
กำหนดเป็น 2 ข้อสุดท้ายในหมวดทั่วไป
หรือหมวดแรกของระเบียบ

การทำประกาศรับสมัครผู้ที่สมัครรับเลือกตั้งเป็น
กรรมการดำเนินการสหกรณ์ จะต้องมีความสมบัติและไม่มี
ลักษณะต้องห้ามตามที่กำหนดไว้ดังนี้

- คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามตามข้อบังคับของสหกรณ์
- ลักษณะต้องห้ามตาม พรบ.สหกรณ์ มาตรา 52
- คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
- ลักษณะต้องห้ามตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์

การทำประกาศรับสมัครผู้ที่จะสมัครรับเลือกตั้ง เป็นผู้ตรวจสอบกิจการ

- ต้องเป็นไปตามระเบียบที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด
(พรบ.สหกรณ์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2562 มาตรา 53)

การขาดสมาธิภาพ ตามข้อบังคับของสหกรณ์

- ตาย
- ลาออก
- วิกลจริต
- ต้องคำพิพากษาให้ล้มละลาย
- ถูกออกจากงานโดยมีความผิด
- ถูกให้ออกจากสหกรณ์
- พ้นสภาพจากการเป็นพนักงานหรือถูกจ้าง

ข้อบังคับของแต่ละสหกรณ์กำหนดเรื่องการขาด
จากสมาชิกภาพไว้ต่างกันได้

การขาดจากสมาชิกภาพอันเนื่องมาจาก

ตาย

วิกลจริต

ล้มละลาย

ออกจากงานโดยมีความผิด

ไม่ต้องอนุมัติให้ขาดจากสมาชิกภาพต้องมีมติให้จำหน่าย

ออกจากทะเบียนสมาชิก

การให้ออกจากการเป็นสมาชิก สมาชิกอาจถูกให้ออก

- นำเงินกู้ไปใช้ผิดความมุ่งหมายที่ขอกู้
- ขาดส่งค่าหุ้น 3 งวดติดต่อกัน หรือขาดส่งรวม 6 งวด
- ไม่แก้ไขหลักประกันที่บกพร่อง ตามที่กรรมการกำหนด
- ขาดส่งเงินงวดชำระหนี้ 2 งวดติดต่อกัน หรือขาดส่งเงินงวดชำระหนี้ 3 งวด

การให้ออกจากการเป็นสมาชิก สมาชิกอาจถูกให้ออก(ต่อ)

- ไม่ให้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับหนี้สินเมื่อเข้าเป็นสมาชิก
- จงใจฝ่าฝืนข้อบังคับ ระเบียบแสดงตนเป็นปฏิบัติต่อสหกรณ์

เมื่อคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์สอบสวนแล้วมีมติให้ออกด้วยมติไม่น้อยกว่า 2 ใน 3 ของกรรมการที่มาประชุม

สมาชิกที่ถูกให้ออกอุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ได้
ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ทราบคำสั่งให้ออก

การจ่ายคืนเงินค่าหุ้น

- จ่ายทันทีโดยไม่มีเงินปันผล
- จ่ายหลังสิ้นปีบัญชีโดยมีเงินปันผล

การระงับการจ่ายเงินค่าหุ้น

ในปีบัญชีใดที่ได้จ่ายเงินค่าหุ้นคืนให้แก่สมาชิกไม่ว่าด้วยเหตุใดไปแล้วเกินร้อยละ 10 ของทุนเรือนหุ้น ที่มีอยู่ในวันต้นปี ให้ชะลอไปจ่ายในปีบัญชีใหม่ได้

การพ้นจากสมาชิกภาพเป็นเรื่องหนึ่ง

การจ่ายเงินค่าหุ้นแก่สมาชิกที่พ้นสภาพเป็นอีกเรื่องหนึ่ง

มาตรา 27 เมื่อศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของ
ลูกหนี้เด็ดขาดแล้ว เจ้าหนี้จะขอรับชำระหนี้ได้
ก็แต่โดยปฏิบัติตาม**วิธีการที่กล่าวไว้ใน**
พระราชบัญญัตินี้ แม้จะเป็นเจ้าหนี้ตามคำ
พิพากษา หรือเป็นเจ้าหนี้ที่ได้ฟ้องคดีแพ่งไว้
แล้ว แต่คดียังอยู่ระหว่างพิจารณาก็ตาม

เรื่องสมาชิกสมทบ

- เป็นบุคคลธรรมดาที่บรรลุนิติภาวะ
- สหกรณ์ร้านค้า สหกรณ์ออมทรัพย์ สหกรณ์
เครดิตยูเนียน ที่ตั้งอยู่ในสถานศึกษาอาจรับรู้
ศึกษาอยู่ในสถานศึกษานั้น ซึ่งยังไม่บรรลุนิติ
ภาวะเป็นสมาชิกสมทบได้

เรื่องสมาชิกสมทบ (ต่อ)

- สมาชิกสมทบต้องมีความสัมพันธ์กับสหกรณ์หรือสมาชิกสหกรณ์ตามหลักเกณฑ์ที่นายทะเบียนประกาศกำหนด

เรื่องสมาชิกสมทบ (ต่อ)

- คุณสมบัติอื่น วิธีการรับสมัคร และการขาก จากสมาชิกภาพตลอดจนสิทธิหน้าที่ของ สมาชิกสมทบ ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ใน ข้อบังคับ

ข้อห้ามมิให้สิทธิแก่สมาชิกสมทบดังนี้

- การนับชื่อเข้าเป็นองค์ประชุมใหญ่
- การออกเสียงในเรื่องใด ๆ
- การเป็นกรรมการดำเนินการ

ประกาศนายทะเบียนสหกรณ์

เรื่อง ความสัมพันธ์ของสมาชิกสมทบกับ
สหกรณ์หรือสมาชิกสหกรณ์

1.
2. สหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียน

ประกาศ (ต่อ)

2.1 เป็นบิดา มารดา สามี ภรรยาหรือบุตรของสมาชิก หรือ

2.2 เป็นบุคคลากรหรือลูกจ้างที่ปฏิบัติงานอยู่ในหน่วยงานต้นสังกัดเดียวกับสมาชิก และได้รับเงินเดือนหรือค่าจ้างจากหน่วยงานต้นสังกัดนั้น แต่ข้อบังคับไม่ได้กำหนดคุณสมบัติให้ตำแหน่งดังกล่าวเป็นสมาชิกสหกรณ์ได้

จบคำบรรยาย

สวัสดีครับ